

OBSAH

Tři předznamenání úvodem

I. LOPATOU I BAGREM

- 1. První státní stavba** 9
Hradní pán — Nejhledanější pražská stavba — Smůla a štěstí — Objev podle předpovědi — Další hledání pravdy — Nové problémy, nové obzory
- 2. Pražské tržiště Ibráhíma-ibn-Jákúba** 32
Zadní vrata — Stará cestovní zpráva — První stopa — S bagrem v patách — Zlomky svědectví — Historie z pramene vody — Svědkové z dálky
- 3. Anály dlouhé půl života** 47
1950 — 1953 — 1954 — 1956 — 1960 — 1965 — 1968 — 1970
- 4. Zmizelý vltavský ostrov** 76
Bagry a nože — Stratigrafie je historie — Nábřeží vypovídá — Ředitelský epilog
- 5. Historie pod ulicemi Starého Města** 85
Úvahy nad půdorysem Prahy — Staroměstské Benátky? — Archeolog skoro na dlažbě
- 6. Epizoda na okraji uhelné jámy** 100
Dlouhá cesta — Hygiena středověkého města — Historie v kusech dřeva — Do roku 2000
- 7. Je to hradiště, nebo hrad?** 111
Nejstarší hrady — Hlavačov — Zemnice a palác — Obrana přechodných hradů — Černá skříňka

8. Hrad vykopaný z trosek	125
Tajuplný pahorek — Promyšlený konec — Místo špachtle lopata — První majitel — Život na hradě — Závěrečná komise — Ti, co mají svůj hrad	
9. Cesty k husitskému Táboru	140
Jihočeské Pompeje — Předměstí pod drny — Domy hrncířů — Studna plná poznání — Poslední den města — Vesnice pro kontrolu — Práce na Kravíně	
10. Zapomenutá vesnice a modrá chryzantéma	169
Opuštěné domy — Hledači pokladů — Člověk do začátku — První poznatky — Dohoda mezi dveřmi — Čtyřbarevný plán — Měření neviditelného — Konečně na place — Domov rychtáře? — Rychta znovu mizí	
II. OČI PRO KRAJINU	
11. Kus středověké krajiny	207
Domy místo mohyl — Třešňovka v Kozojedech — Hustá síť vesnic — Pole a vsi uprostřed lesa — Odlesk velké proměny — Nejkrásnější učebnice	
12. Po stopách staré selské slávy	222
Začínáme od skript — Archeolog bez rýče — Předbělohorská prosperita — Epilog zatím neuzavřený	
13. Brod přes řeku Doubravu	232
Hledání na papíře — Hledání v polích	
14. Návraty do Třebonína	243
První smyčka — Smyčka druhá — Třetí návštěva — Počtvrté a naposled — Konec se starou dámou	
15. Nalezení ztraceného kláštera	255
Nesnáze s kláštery — Záhada „Brány apoštolů“ — Něco se proslýchá	
16. Za zády města	262
Jiný úhel pohledu — Střediska a jejich zázemí — Plánky a mapy — Krajina doby obro-	

zenecké — První přestavba okolí Prahy —
Čekání na jistotu

III. ARCHEOLOGIE STŘEDOVĚKU A JEJÍ PROBLÉMY

17. **Minulost archeologie středověku** 279

Věda o pouhých střepech? — Prameny poznání — Hranice archeologie středověku — Počátky archeologie středověku — První krok — První evropský teoretik — První výzkumy — Teorie rozhoduje — Muž se zlatými rukama — Výzkumy pokračují

18. **Královská oblast** 294

Archeologie středověku a prehistorie — Jak je co staré? — Jak co nalézt? — Dějiny umění a archeologie — Brána k historii otevřená — Etnografie — cesta za prostým člověkem — V terénu i za pracovním stolem — Archeologové a amatéři — Archeolog mezi lidmi

19. **Současnost a budoucnost** 309

Národní kulturní dědictví — Vesnice zaniklé i živé — Tvrze — dosud skoro neznámé — Dominanty středověké krajiny a společnosti — Kláštery zatím čekají — Města a městečka — Krajina, jakou už neznáme — Lidská každodennost — Budoucnost s trochou fantazie

Tři připomenutí na závěr
Literatura

325